

מ ר ו ט ו י ק ו ל מט' 19/7

טיסיבת ועדת שירותים ציבוריים, שאתקיימה
ביום ג', ז' באדר תשט"ו - 1.3.55
בשעה 09.20.

ד.ל.

חברי הוועדה

נרכחים:

- ד"ר א. אלטמן - היו"ר
- ב. כצנלסון
- ז. טברסקי
- י. כפרית
- י. ביאבי

מר בר-סלע - המנהל הכללי של משרד הטעוד.

מדומנים:

המסך הדיון בתקציב משרד הטעוד.

סדר-הדיון:

- - -

אני פותח את הישיבה.
בבקש מר בר-סלע להמשיך בתשובותיו לשאלות

היו"ר א. אלטמן:

שהוצגו בשבוע שעבר.

שאלתי על מספר העובדים הסוציאליים בתוך
המנגנון כולו. ובכן המספר הוא 800 בערך.
מספר זה כולל את כל העובדים בטוסדות הסגורים - כ-270.

מר בר-סלע:

אולי נוכל לקבל איזה הסבר איך זה מתחלק.

ז. טברסקי:

ישנם 132 עובדים סוציאליים, מהם 28 במרכז,
67 במחוזות, 37 במקומות בלתי סטורגונים,
הנסנים גם כן על המנגנון משרד הטעוד. ישנם 40 קציני מבחן, אחץ
מהפרטונאל הטכני. נוסף למספר הזה יש לנו כ-12 קציני מבחן לסטורגורים,
כלומר ביחד 52. 270 עובדים לערך בטוסדות סגורים, 21 בתחנות המבחנה,
ברובן פרטונאל טקצועי, אבל יש בו גם מספר עובדים טכניים. באשר
לשאר - לא עשיתי חשבון מדוייק.

מר בר-סלע:

בתוך המספרים האלה יוצא ש-50% הוא פרטונאל
טקצועי, ואפילו קצת יותר.

ז. טברסקי:

באשר לעובדים סוציאליים שהתפטרו - אין
זה נכון לומר שמספר זה של עובדים סוציאליים
התפטרו. יכול להיות שיש מספר עובדים שעברו ממסדר הטעוד ונכנסו לעבוד

מר בר-סלע:

ועדת שירותים ציבוריים
1.3.55
מר בר-סלע

ט.י.

ברשות מקומית. בתוך זה מספר סכלל גם את העובדים שאנחנו העברנו
מסקום למקום. במסא ומתן סמתנהל עכסיו בינינו, בין האוניברסיטה
ובין מר בקלמן, אנחנו מדברים על הרחבת בתי-הספר בצורה שיזכרו
להכסיר עובדים בגבול של 100 עובדים סוציאליים לסנה. החיטובים שלי
אינם מבוסטים כל כך על מחקרים, אבל הם לדעתי מציאותיים.

בקשר לאחוז העבריינות בקרב העולים.
בענין זה טוב יש תבודות. מנהל שירות המבחן אוטר סלפי הסטטיסטקה
של הזמן האחרון אחוז העבריינים בין הנוער העולה הוא גדול מאד. קודם
היינו בדעה שזה מתחלק כמעט שווה בסווה עם היטוב הוותיק, ובזמן
האחרון זה הסתנה. הסיבות לכך הן חוסר התעסקות, יש ביניהם נוער
סגדל ללא מקצוע.

ז' טברסקי:
אם אתה מנסה להסביר את הסיבות של גידול
העבריינות בין הנוער העולה, סיבה זו
של חוסר התעסקות היא הגיונית. אבל צריך להוסיף גם חוסר עזרה מספקת
סנותבים למספחותיהם של עבריינים אלה.

מר בר-סלע:
בזמן האחרון הוכח שבארצות בעלות סטנדרד
גבוה, גם באמריקה בסכבות העשירות, יש
עבריינות ניכרת בין הנוער. סוגי העבריינים שם הם אמנם שונים, ולכן
כל הפוסטולאט שהיה כל כך בלתי טעורער סאילו היינו סתקנים את הסצב
החסרי אנחנו פותרים את העבריינות - זה איננו נכון. ועוד דבר אחד:
נדהמתי לסמוע אטמול, כאטר נסעתי עם מנהל שירות לתחנות אבחנה, סרוב
הילדים שנמצאים אצלם בטיפול הם ילדים שהיו בסוסדות לתינוקות. ייתכן
סזה מקרה.

ז' טברסקי:
המקרים אינה בזאת שהם גדלו בסוסדות, אלא
בכך שהם גדלו בלי הורים.

מר בר-סלע:
אני איני מסיק סום מסקנה מכך, כי זה לא
נחקר במידה מספקת. אבל אין לי ספק סאחרי
אפריל יגדל מספר העבריינים, כי אנחנו מקבלים עוד שלושה קציני מבחן
לסרון. עד כה הסטורה בסרון לא היתה פותחת תיקים. היא היתה עושה
את הפרוטוקול וסוגרת אותו כי אין לה קצין מבחן. עכסיו זה ייכנס
למעגל הסטטיסטיקות.

ז' טברסקי:
מה סאתה אמרת ביחס לאמריקה זה נכון. אבל
אינך יכול להסוות. כי אם אתה רוצה לדעת
מה הסיבה שבאמריקה קיימת עבריינות, זהו האלכוהוליזם. גם התסוקה
לבזבוז ולהוללות אינו ספותח אצלנו.

מר בר-סלע:
אצלנו יש דבר הפיתוי הקרוב, כי המרחקים
אצלנו הם קטנים יותר בין סכבות לסכבות,
הן בטסח והן ביחסים סוציאליים. בכל עיר גדולה, פריז, ניו-יורק
או לונדון, ישנם המונים סגרים בסכונות סכמעט ואינם יוצאים מהן.
הפיתוי שם הוא קטן יותר סאטר אצלנו. התבודה של ילדי הטעברות
אל העיר היא כל כך גדולה, סאינה בסום פרופורציה למקומות אחרים.
הילדים האלה באים ורואים את העיר על כל פיתוייה, וזה סספיע מאד.

סנית, אל נתעלם מדבר חסוב נוסף: הטעבר
סאורה חיים אחד לאורה חיים סונה לגסרי, הריסת אורה החיים הקודם
בלי לתת לו אורה חיים חדס. סיפר לי ד"ר סמילנסקי, מנהל מוסד סולד,
סבטבוע סעבר היה באזור לכיס, דיבר עם אחת העובדות האחראיות, והיא
אמרה לו: כל מה שהסקעתי בעבודתי במסך חודס ימים - בכל זאת העולים
לא הסתנו.

ועדת שירותים ציבוריים

1.3.55

טר בר-סלע

מ.י.

לשאלה אם מספר המעברות צומצם - לדעתי הוא לא צומצם. פחת מספר הבדונים במידה ניכרת, פחתו קצת הפחונים, אבל כל יתר המעברות על צריפונייהם ועל מבניהם הסונים מיושבים, ובמידה שהם מסתחררים ועוברים למקומות אחרים - מיישבים אותם מחדש. זה אחד הדברים הרעים שיש אצלנו. לא רק מפני התנאים הקשים שיש לאנשים אלה, אלא מפני חוסר ההדגשה של אזרח, שיושב ישיבת קבע במקום. יש להם הדגשה שהם במחנות.

שאלו כאן בדבר ביטוח הזקנים. בירדתי את הדבר, וכמו שאסרתי, בכל אותן המעברות שהן ליד הרשויות המקומיות, או שהן בטיפול הישיר של משרד הסעד, ביטחנו את הזקנים. זה כלל רשימה שהעברנו למוסד לביטוח, 2,200 וכמה עשרות. מסכתבה של הגב' שכטר ראיתי שלא טבל המקומות בתקבלו הרשימות. אבל אני חושב שזה רק חלק קטן. מה שנשאר עדיין ללא פתרון, אלה הם הזקנים המקרים הטוציאליים שברשויות המקומיות, שחלק מהרשויות המקומיות ביטח אותם, וחלק עדיין לא ביטח. מבין הערים הגדולות ביטחה חליפה את הזקנים, אבל לא ירוסלים ולא תל-אביב עשו זאת.

שאלו מה הקשר בין הסעד ובין מוסדות ציבוריים ובין הביטוח על מוסדות ציבוריים, ומה ענין מוסבי הזקנים. קיבלתי רשימה של 38 זקנים שסודרו על ידנו במוסבי זקנים. 13 נוספים סודרו עדיין לא נכנסו. במסך השנה סידרנו 51 זקנים. הסברתי כבר שבסידור זקן במוסב זקנים מסתתפים שלושה גורמים: קרובי הזקן, במקרים בודדים, אם למשל ישנו זקן שפונה את חדרו ויש ענין של החדר, בעל-הבית לפעמים טלם בעד החדר שנתפנה, זה סכום מסויים; הרשות המקומית והמרכז. אנחנו נותנים מכסימום של 500 לירות לאיש. מתוך 38 זקנים אלה סודרו 15 היו מירוסלים. הסכום הנדרש עכשיו הוא בגבולות של 1,500 לירות לנפש. על 13 הזקנים האחרים התחייבנו. גיל הזקנים הוא ברובו למעלה מ-75.

יש עוד סוג של מוסב זקנים. אני יודע שאנחנו מתלבטים בבעיה זאת, בתי אבות בחולון. שם יש בעיה אחרת: התסלום החדוסי הוא גבוה מאד. אז אנחנו עקרונית איננו יכולים לקבל עלינו להסתתף בתסלומים חודשיים, אנחנו מקציבים כמה מאות לירות, המספחה טביאה זאת בחשבון. היא צריכה לשלם 60 לירות לחודש. המענין הוא שסיפר לי טר אלמליח, שבקשר עם שני דברים שבהם הם טיפלו בתגלול מספרים כמו אצלנו. ביחס לדפקטיבים המספרים הולכים וגדלים, ואם לא יהיה לנו מפקד מסטי, לא נדע מה המספר. במסך שנתיים שאני מטפל בזה, מספר הדפקטיבים הדורשים סידור במוסד טגור הוא גדול.

ז' טברסקי: דובר על 700 ילד ו-300 צעירים.

טר בר-סלע: אני חושב שזה יותר, כי זה המוסד היחידי שלנו. יכולת הקליטה שלו היא של 195 ילדים, ועכשיו נמצאים שם 204. הלחץ הוא גדול. לפני שהממשלה התחילה לבטח את המקרים האלה, כל אחד עשה זאת טרצונו הפרטי, או שהיה מטפל בחולה בתוך חוג מספחתו. אחד הדברים הוא שמתקשרים לבעל הטום הזה. עכשיו זו הקרח לגמרי. כאשר פתחנו את מוסד רוחסה היו בו 90 ילד, עכשיו יש 204. בינתיים פתחנו את המוסד בגבעת טמס, ועכשיו ישנה דרישה יותר גדולה. אני מכיר מספחה, שלמעלה מ-20 שנה לא חסבו על כך שיכניסו אי פעם את בנם למוסד, ועכשיו הם התחילו להתעניין.

ז' טברסקי: ביחס לילדים זה כך. נכון שבמספחות מסויימות עושים הכל כדי להחזיק את הילד. אבל בכל שהוא גדל - גדל אתו האסון. אם יש תקווה לילד הזה, זה רק על-ידי סידור. באשר למספר - אני חושבת שבאמת חלק לא נלקח בחשבון, וצריך להעריך יותר מ-700.

ועדת שירותים ציבוריים
1.3.55
מר בר-סלע

ס.י.

מר בר-סלע:

אנחנו מטפלים עכשיו בפתיחת מוטב זקנים אחד. הראשון שאנחנו נפתח יהיה מוטב זקנים למיעוטים, בעניין זה בעטו כבר כל הסידורים, אפילו הקצבה כבר ניתנה להם. בדברי על הזקנים, אני רוצה לומר שאנחנו מעבדים עכשיו תכנית, מחפשים שותפים לפתיחת מוטב זקנים כזה, ואז ייתכן שנוכל לבוא בקשרים יותר אמיצים עם מלב"ן, כדי לעשות אותו צעד שנעשה לגבי שחפנים שמלב"ן קיבל עליו, שלא יהיה דבר פרדוקסאלי, שהנה לזקנים עולים יש דואג, ולזקנים ותיקים אין דואג.

מה הקשר בינינו ובין מוסדות ציבור? -

כפי שמבקר המדינה כותב בדו"ח שלו, אין עדיין חוק שמקנה לנו זכויות מיוחדות. החוק נמצא כל הזמן בהכנות, ועוד לא הגיע לסלב שיהיה מוכן. כי כידוע קרה לנו אסון נוסף - אין לנו יועץ מספטי במסדר הסעד, וזו שמילאה את מקומו משה. הכרזנו הכרזה פנימית ואחר כך הכרזה בלשפת, וועדת המינוי לא מצאה אף אחד מן המועמדים להיות יועץ מספטי. אין זה עוד שמספטי טראוי להיות יועץ מספטי אינו הולך למטרה מסלית, כל זמן שלא יחול שינוי בדרגות ובמסבירות. בכל זה מה הוא הקשר? על-ידי ההקצבות שאנחנו נותנים, אנחנו מולחים מפקחים לשם מדי פעם בפעם, דורשים תיקונים ושיפורים. אם למשל, להסוות את מוטב הזקנים בירוסלים - למרות שעוד לא הייתי שם אף פעם - למה שהיה לפני חמס או שש שנים למה שהוא עכשיו, יש שינוי גדול.

לפני שנים אחדות באו בתלונות טענה הם

קיבלו אנשים בטכום כסף של 100 או 200 לירות בבת אחת, בינתיים הפך הכסף להיות חסר ערך, אז הוחלט לתת לפי מספר הזקנים הקצבה אחרת. חוץ מזה בכל פעם אנחנו דורשים שיפורים ושכלולים, והבעיה לא נפתרה כי אין חוק מסטי שקובע לא את החובות של המוסד ולא את הזכויות של המטלה. כל זמן שזה לא יהיה, אז אם הם רוצים הם שומעים לנו, אם לא רוצים - אינם שומעים לנו. כולם מגייסים לנו חשבונות כספיים וזה הכל.

בשאלת תקציב הפיתוח - זה שנתיים שתקציב

זה הוא בגבול של 300,000 לירות.

ז' טברסקי:

האם יש לכם ידיעות מה הם הכספים שבאים מחוץ-לארץ, כיצד אוספים אותם.

(ב) מה יחסי הגומלין? אני מבינה מדבר שאין לו חוק מפריע מאד. אבל ביחסי גומלין להקצבות, האם יש זכות לסעד?

מר בר-סלע:

אין לנו ידיעות ברורות על דבר המגביות בחוץ-לארץ, ואנחנו מקבלים באופן כללי את הדינים וחשבונות, אבל זה לא מסקף. לפעמים אנחנו פונים, או אנשים פרטיים פונים. רק אתמול שלח יהודי ספיטסבורג רשימה של מוסדות שהוא נדרס לתרום להם, והוא מבקש להודיע מה דעתנו על חשיבותם של המוסדות, או האם ישנם כאלה שאינם קיימים. והיו לנו גם כאלה. ויש שהקונסולות מבקשות, שאנחנו נמציא להן רשימה, ולהיפך: הקונסול עצמו רוצה שאנחנו נודה להם. הידיעות שלנו אינן מספיקות, כי אין לנו הסמכות החוקית המספקת להיכנס ולבדוק.

י. כפרית:

מה הוא חוק הפיקוח על מוסדות ציבוריים?

מר בר-סלע:

יש תיקון בקטר להוצאת ילדים עיוורים. אבל במידה שאנחנו נותנים את ההקצבה הנוספת, אז אנחנו נתנים שאנחנו דורשים למשל לסנות את המטבח וכו'.

מה הן הזכויות שאנחנו מקבלים? עם כל אותם המוסדות שיש לנו יחסים של הקצבות כסף, יש לנו אופציה לגבי מקומות פנויים או מתפנים שאנחנו מסדרים שם מקרים סוציאליים. עד עכשיו היה

ועדת שירותים ציבוריים
1.3.55
מר בר-סלע

מ"י

לנו סכום של 1,200 לירות, עכשיו זה הגיע ל-1,500. אפשר לומר שהסכום איננו גדול. כי אם אנחנו יודעים כמה עולה החזקה, סכום כזה איננו גדול.

עם מושבי זקנים ישנה בעיה מיוחדת. אלה הם זקנים עובדי-בטל. הם אינם חולי רוח, אבל גם אינם יכולים לטפל בעצמם. יש לנו תכנית להקים בסיתוף עם מושבי זקנים בירוטלים אגף, כי זוהי הבעיה הקשה ביותר, חוץ מהבעיה של חולים חסוכי-מרפא. כמעט שלא ניתן להחזיק זקן כזה בבית, חוץ ממקרים יוצאים מן הכלל, כאשר בת או כלה מטבימות להקדיש לכך את כל חייהן.

ז"י. טברסקי: האם מוסדות ציבוריים זה רק מושבי זקנים?

מר בר-סלע: לא. אבל במוסדות בלי פנימיות אנחנו כמעט ואיננו מטפלים, הם היו סייכים למפעל ההזנה. חוץ מזה היה תקציב נוסף לסיפור והרחבת המוסדות. מאז שמפעל ההזנה עבר למסדר החינוך, איננו מטפלים בענייני הזנה. אבל בענייני הלבשה וציוד אנחנו מטפלים. נערכת ביקורת מבחינת המצב ההיגייני, סידורים של חודי-אוכל וחדרי-שינה. בקטר לחיי ילדים אין פיקוח. אם אדם רוצה לפתוח חנות הוא זקוק לרשיון. אבל מוסד להחזקת ילדים יכול כל אדם לפתוח.

י. כפרית: האם אתם תומכים במוסד "בני עקיבא" במירון?

מר בר-סלע: אנחנו תומכים בו בציוד והלבשה. שמעתי שהמצב שם איננו טוב. הקצבנו להם מספר סדינים, מגבות ועוד.

י. כפרית: אני הייתי שם לפני חודשים ועוד לא היה כלום. אין שם בית, אין אסה. הכל נעשה על-ידי הורים שהם חוטבים שמספיק שהילד לומד שתיים אסרה שעות ביום תורה.

מר בר-סלע: שמעתי דו"ח מאחד המפקחים שלנו בצפון שהיה שם, והוא אמר שיט שם עניות כזאת שמזכרתי לעשות משהו. אני איסרתי סכום כסף להלבשה וציוד, הכוונה היתה לסדינים ומגבות כדי שיוכלו לספר את מצבם.

תקציב הפיתוח של הסנה שעברה - 300,000 לירות - לא נוצל במלואו. אנחנו מוצלים אותו בעיקר בסביל מוסדות של מסדר הסעד עצמו. בהצעות התקציב היו סכומים יותר גדולים, זה עבר את המיליונים. אבל מה כללנו אז, חלק גדול בסבילנו וחלק להלוואות לרשויות מקומיות. המלצנו על עיריית תל-אביב בסביל המוסדות הסוציאליים שלה. כאשר האוצר איסר לנו רק סכום של 300,000 לירות, מובן שההלוואות לרשויות המקומיות או למוסדות ציבור אחרים כבר פחתו בהרבה. ולכן רוב הכסף מוצא עכשיו לסיפורים, להרחבה ולתוספת של מוסדות מסדר הסעד עצמו. יש בזה טכניקה מסובכת: כל מה שאנחנו צריכים לבנות, אנחנו יכולים לבנות רק על-ידי מ.ע.ץ. בדרך כלל אנחנו אוטרים למ.ע.ץ. מה אנחנו רוצים, ועל פי רוב התכנית הזאת סובלת משינויים אם באסמת המציעים שלא תמיד יודעים בדיוק מה הם רוצים או שלא באסמתם, אחר כך צריכים לקבל הערכה, ורק על-פי זה מתחילה הטכניקה של העברת הכספים. בשנים הקודמות חילבו אותנו בסכומים שהאוצר נתן למוסדות אחרים, מלב"ן וויצו, וזקף זאת אחר כך על חשבון מסדר הסעד. אנחנו לא ידענו זאת, אלא אמרו שנתנו לויצו כך וכך כסף, על חשבון מסדר הסעד.

ז"י. טברסקי: מתוך אותם 300,000 לירות מה נוצל?

מר בר-סלע: בשנה זו נוצלו סכומים קטנים, רוב התקציב עוד לא נוצל, אבל הוא ברובו בהתחייבויות

במ.ע.ץ.

ועדת שירותים ציבוריים
1.3.55
מך בר-סלע:

ט.י.

ג. כצנלסון:

מתי קיבלתם לאחרונה את תקציב הפיתוח?
ומה הסכום מהתקציב של אשתקד שלא בוצע?

מך בר-סלע:

התקציב האחרון הוא רק בהצעה. ובאשר לסאלה
השניה - אינני יודע בדיוק.

ז. טברסקי:

בטביל להבין את ענין הטכניקה של תקציב
הפיתוח - בינוני איסרו לכם את הסכום. אם
למטרד הסעד יש תכניות, והוא ניצל בתכניותיו את כל התקציב, אז לא
חשוב להם שלא קיבלתם, זה סייד למ.ע.ץ.

מך בר-סלע:

לא הכל.
אני רוצה לומר שבחודשים האחרונים הורע טוב
המצב בהעברת הכספים. עוד השבוע היתה לי שיחה מאד קשה עם המצב הכללי,
סאינים מעבירים כספים. הסיבה לכך לפי דבריו סאין כסף.

ג. כצנלסון:

עבור כמה חודשים מגיע לכם?

מך בר-סלע:

אני מעריך ש-1,750,000 מהתקציב עוד נסארו
חייבים לנו. שלושת רבעי על חשבון חודש מרץ
וטליון על חשבון החודשים הקודמים. אני מדבר חוץ ממסכורות.

י. גיצני:

מה היה כל התקציב?

מך בר-סלע:

קרוב ל-8,000,000 אבל הוא למעשה יותר גדול,
כי יש עוד 345,000.

ה. נסאני:

חלק ססי האוצר מוכרח להיות חייב, בעד פברואר
ומרץ.

מך בר-סלע:

כאשר אני אומר שלושת רבעי, זה חוץ ממסכורות,
כי המסכורת זה החלק הפחות מענין והבלתי מסודר.
אנחנו לא יכולים לשלוח את הסכומים של הנזקקים בפברואר, אבל את המסכורות
אנחנו מקבלים. בעד איזה חודש חייבים - קשה להסיב על סאלה זו. ישנם
מוסדות וספקים שאנחנו חייבים להם בעד חודש ספטמבר. לרשויות מקומיות
אנחנו חייבים בעד חודשים רבים. בעד סיוע יסיד למעברות שהן ליד הרשויות
המקומיות אנחנו חייבים בעד דצמבר.

ד. נצר:

השבוע הועלתה בכנסת בעיית מעברת אור יהודה.
מנין הם מקבלים סיוע?

מך בר-סלע:

באופן רסמי זה היה מקום מאורגן, כי היתה
מועצה אזרית. אך היה איזה בירור במטרד
הפנים, והוא החליט לפרק את זה, וזה הפך למקום בלתי מאורגן ואנחנו
חייבים לקבל אותו.

ד. נצר:

במה בכל זאת אנשים אלה מתקיימים, אם מדצמבר
עד מרץ לא קיבלו מאומה?

מך בר-סלע:

העובדים הסוציאליים טוענים שהמצב הוא ללא
נטוא. ישנם עובדים שאינם יושבים בלשכות, כי
אי אפשר לטבת סם. הם הולכים לבתים, שולחים את התמלכות בסיקים לבתים.
כי ברגע שפותחים את הלשכה האנשים נדחפים וזה קשה. החודש היה הסכם
בינינו ובין החשב הכללי שבחודש פברואר נקבל 600,000 לירות. עד היום
קיבלנו 500,000 במזומן, זה אינו כולל את המסכורת ולא את הקלידינג של
שלוש הערים כי יתר המקומות אינם מסכימים לקלידינג. אבל זה אינו מכסה
את התקציב הטוטף, כי הוא יותר גדול. אז יוצא שהחוב הוא גדול, ואחר כך
מתחילה הבעיה של סוף השנה שאנחנו לא מבצעים את התקציב. האוצר מתחיל

ועדת שירותים ציבוריים
1.3.55
טר בר-סלע

לשאול אותה האלה שהגב' כפרית שאלה. נכון שאנשים אלה חיים, אבל אני לחיים כאלה. המוטחים מחוץ-לארץ אומרים לנו: זה שאינכם נותנים מה שאתם מבטיחים - זה הורס את יסודות העבודה הטוציאלית. הוא אמר שאנחנו מסרד היחיד שקיבל כל כך הרבה כסף. אבל אינני מאמין שמסרד העבודה לא קיבל, מסרד החינוך, שאצלם 90% זה מסכורות. מסרד הבריאות זה גם כן בעיקר מסכורות. אצלנו במוטדות העובדים מקבלים את המסכורת, כולנו נקבל את המסכורת לחודש פברואר עד אמצע מרץ - אבל לא הסקרים. לכן את העבודה אנחנו לא יכולים לבצע והיא ללא נשוא. האווירה שנוצרת בעקבות זה היא נוראה.

ז' טברסקי: מה אומר טר הסעד על כך?

טר בר-סלע: אומר שידבר עם טר האוצר, וטר האוצר אומר שיעשה הכל כדי שיתנו כסף. זה בשלב הגבוה. אחר כך זה עובר לשלב יותר נמוך. אז מבקשים ממני לא להתערב בעניינים אלה, יש גזבר, אבל גם זה לא עוזר. אני מחכה שבוע שבועיים, ולא יכול לטבת יותר בחדרי, אז אני מתחיל ללחוץ על החשב, ואז אני מקבל שתי תשובות: (1) אין כסף, מה תעשה אתה אם אין לך כסף? (2) תעביר דרך קליירינג. ואני יודע שהרשויות המקומיות מתקוממות, הספקים, כולם. הם לא ירצו לעבוד אתנו בצורה כזאת. היה בירור בין טר הסעד והאוצר, ביני ובין החשב בנוכחות המנהל הכללי של האוצר, והוחלט רק שהערים נכנסות לקליירינג. אני דרשתי טכום של 750,000 לירות, ואז נשאר רק 1,000,000. עכשין מתחילה הפרטה של טרץ. אינני יודע אם הוא יתן לנו הרבה כסף, ואם הוא יתן יותר מדי - לא נוכל לעכל זאת, וזה ייסאר תקציב שלא ינוצל. נתתי הוראה לא להעביר עכשיו למעבדות אף פרוטה, לגמור עם כל החשבונות של ארגוני הנשים, ספקים והקצבות. עשינו שגיאה שמסרנו על השקט הזה, כי איך הגעתי לכך שבטעמיים נותנים מנחמו חייבים עד מוגווסט? כי הסתדלנו לסלוח לקורות הקשים את התקציב המוטף. אבל זה איננו שיטה.

מה שנוגע לרשויות המקומיות, זה כולו פוליטי. זה כולו פוליטי. בהתחייבויות, זה יסולק. במקרה הרע מעביר להם לקליירינג. את ההקצבה לעיריית נתניה אני מתן.

ז' טברסקי: על-ידי זה יכול החלק החשבונני להסתדר, אבל לא העבודה.

טר בר-סלע: טעום כך אנחנו מתנגדים לקליירינג בשירותים טוציאליים.

י. כפרית: האם ירשבה לכתוב בדו"ח על אביכוני שבחשבון עובר ושב? האם הוא מתכוון על חשבון טעים, לא תשלוח ישיר?

טר בר-סלע: זה חלימין. בבנק יכול הדח להכניס כסף, ובכל עת הוא יכול להוציא את זה מן העביר. עיריית נתניה לשאל מקבלת טעים מהכרטיסים שבמכרים לקולנוע, יש לה עובדים שהיא מנכה מט הכנסה ממסכורתם. אז היא חייבת לאוצר כסף. עכשין מתקציב שלנו מנחנו צריכים לשלם לה 750 לירות, מנחנו כותבים למוטר: לזכות עיריית נתניה 750 לירות, אז הוא כותב: החוב שלכם הוא כעת 2,000 פחות 750 לירות.

היה מיום של שביתה בבית-הספר לטוצים טוציאליים בתל-אביב. שלחתי טיק לחוד, העברנו זאת ישר לשם, כי מאחר-עד שהוא מקבל מהגזברות שלו, והיא גם כן אינה מקבלת זאת במזוטובים. ולכן הם בלשון מטלכתית פיקטאלית האוצר צודק. לא ייתכן שחוד מסרדי הממשלה נותן לרשות המקומית בזמן שהיא חייבת לאוצר. חוץ מהסקרה של טעד אבל יכול לעשות זאת, כי העבודה היא כזאת שאם המחלקה המתמימה לא יהיה לה פרוטבים, היא אינה יכולה לפתור את הבעיה. גם המשי העיריות וחברי העיריות רוצים ככל תקציב מסרד הסעד שהוא בלתי פרוטקטיבי, אבל הוא הכרוני.

מ.י.

י. כפרית: אני רוצה לשאול משהו: ידוע לנו שמוסד "יבנה" סגור, ובכל זאת בשנת 1953/54 יש תקציב שוטף של עשרות אלפי לירות. על מה זה הוצא?

מר בר-סלע: זה לא הוצא. יש מוסד יבנה, ביב, שלא נפתח. אז יש שתי אפשרויות: או שזה חוזר לאוצר, או שאנחנו מבקשים להעביר זאת מטעין לסע"ף. אנחנו לא תמיד מצליחים בזה, אבל ישנם דברים שאנחנו משיגים.

ז' טברסקי: מזה יוצא שהתקציב המלא למסד הוא הרבה פחות מאשר כתוב בספר.

מר בר-סלע: לא, אולי יותר. כי פה חסר סכום של 345,000 לירות התייקרות. בתקציב מופיע סכום של 7,445,000 לירות, עכשיו קיבלנו עוד 1,336,000 - התייקרות צרכי המזון. חוץ מזה אנחנו מקבלים עכשיו התייקרות במעסיפים שונים. למשל בעירייה היתה עליה באינדקס. בהחזקת ילדים יש גם כן התייקרות. הגשתי תביעה ואני מקווה שאקבל אותה, יש עליה במחירי החזקת ילדים.

ז' טברסקי: קבעו מה הוא המינימום של המחיה, מזה נותנים 75%-80%, ובזה מפגרים שלושה חודשים.

מר בר-סלע: לא, זה במעברות של הרשויות המקומיות. סקיה וחיריה היו שייכות למועצה האזורית. אור יהודה זו מעברה שהיא ליד רשות מקומית, זהו מקום מאורגן.

ב. כצנלסון: מה היתה הרשות הטוניציפלית האחראית למעברות אלה?

מר בר-סלע: בשבילנו זה אזור מועצה אזורית אור יהודה. אנחנו שולחים למקומות כאלה 100% של התקציב. אלא שאנחנו איננו מטפלים ישירות בדבר זה, שולחים להם את התקציב של מעברת פתח-תקווה, למשל, אנחנו מעבירים 100% של התקציב לעירייה בשביל המעברה. למקרים שאנחנו מטפלים בהם באופן ישיר איננו חייבים, אלא לחודש אחד. למעשה אנחנו צריכים בתחילת כל חודש לתת לאיש את המגיע לו עבור אותו חודש.

י. כפרית: אני עוד לא קיבלתי תשובות על כמה שאלות: השאלה הראשונה היא המצב במחסני ההלבשה של הסעד. (ב) בקטר עם הסע"ף הנקרא מדריכות סניטריות. (ג) בקטר לעודפים במוסדות ילדים. אני יודעת שאם לא נבצל את התקציב הזה מיד, גם פה תהיה סכנה שהסע"ף הזה שהוא לא כל כך חשוב, חשוב להכניס את הילדים למסגרת חינוכית, מה היא הפרוצדורה. איך מחלקים את הכסף, מי רשאי ליהנות ממנו, זה ענין של שבועות.

מר בר-סלע: אתחיל מהדבר האחרון. התקציב שיטנו לגבי מוסדות ילדים, הן אלה שהיו בפרויקט והן אלה שהיתה הצעה להרחבתם - לא כולם הורחבו. האמת היא שזה היה צריך לחזור לאוצר. בתוקף סיבות מיוחדות לא ביצעו את הפעולה. במקרה של מוסדות ילדים לא יישאר עודף. באשר למוסדות סגורים - אני חושב שיהיה גרעון. בזמן האחרון אנחנו החלטנו להרחיב את טח הפעולה שלנו. לפני שנה החלטנו להיכנס לשיכונים ארגוני הנסים הוסיפו ילדים. בטח אחד הם לא ניצלו, במעונות יום. הם טוענים שזה יקר להם. אנחנו הצענו עד 120 ילדים תוספת במעונות יום, והטענות האלה לא נפתחו. עד לפני שנה היתה החלטה לא להיות בשיכונים, עכשיו אישרו לנו שיכונים. יש השנה לחץ גדול לנסות במוטבי עולים. השך החליט לעשות בסיון, כי אנחנו לא יודעים מה הם המטדים, ייתכן שהם כאלה שלא נוכל לעמוד בהם. ענין זה נמסר לגב' לוינטל ולמר רבינוביץ, מנהל אגף הגנים ומעונות יום. ברשותם להרחיב את רשת הגנים בישובי עולים.

מ.י.

י. כפרית:

במחנה לכיש יש עשרות ילדים שהם לפני גיל גן, סחוץ לגיל חינוך חובה. רציית לדעת באיכו מידה המשרד רואה את הענין כדחוף ביותר, ולמסור זאת להסדר מיד.

מר בר-סלע:

אנחנו מסרנו להם שאם ישנם מקומות סמלביטים קטה, אפשר לאשר את ההקצבה החל מה-1.11.54. הפרוצדורה היא זו: הגב' לוינסל ומר רבינוביץ נפגשים עם ארגוני הנשים, הם מודיעים איפה הם מעונינים. גב' לוינסל נפגשת עם העובדים הסוציאליים, בודקת את המצב. במקום שיש גן ילדים ויש בו 12 ילד, מסרד החינוך מטלם את מסכורת הגנות. במקום זה מעונינים ארגוני הנשים שנתן להם תוספת, כי במקום שאין 12 ילד, אז אין להם חוק מי ישלם את המסכורת לגנות. אז יש לעתים קרובות חילוקי-דעות בין העובדים הסוציאליים ובין ארגוני הנשים בקשר למקומות. גב' לוינסל מעבדת את ההצעה וטביאה אותה לפנינו.

י. כפרית:

ענין זה הוא חמור, וזה מאיים תמיד על מגירת גנים ועל אי-פתיחת גנים. אם באה עליה חדשה, היא לא הולכת לטעברות הקיימות ולא לתל-אביב. ובכך נראה לי שמסרד הסעד חייב לראות את הבעיה, לא לשחרר את עצמו מכך ולא לנצל את כל הסכומים עד המכסימום.

מר בר-סלע:

אנחנו ניגשים עכשיו בזהירות לנסיון של פתיחת גנים במושב עולים. אינני יודעים בכמה זה יעלה לנו, ייתכן שזה יהיה בסכומים שלא לפי כוחותינו.

בענין הסדריכות, ידוע לכם שאוטר סכום כסף שלא נוצל עד סופו. חלק מתקיים על חשבון ארגוני הנשים, סידור זה נטסך

בקשר לציוד והלבטה - השאלה היא טורכבת מאד. יש לנו טפעל גדול התקיים על שלושה סוגי פעולות. חלק מהמחסנים מקבלים בגדים מחוץ-לארץ, בעיקר מדרום-אפריקה. חוץ מזה יש למשל לעולי עיראק מתפרות מטלהם בטביל מחסני הסעד, הם מטמשים אמצעי לסיווק. דברים כמו סדינים או חלוקים אנחנו יכולים לעשות. חוץ מזה יש תוצרת העיוורים. המחסן נמצא בלפו. יש גם מחסן מטנה בחיפה ובירושלים. כל הלסכות קרנות מהמפעל ציוד והלבטה בטבילן. היא באה וקרונה, ואחר כך מקלת את הדברים יטר.

ז. טברסקי:

מהסיוור שעטינו בצפון התרשמנו בעיקר מהלבטת הילדים, וקטה לתאר זאת.

מר בר-סלע:

אנחנו נתנו לעיריית צפת כמה זוגות בעליים.

י. כפרית:

אבל אין אספקה מתמדת כמו לפני ארבע שנים.

מר בר-סלע:

יש פה ערבוביה בין שלושה גורמים: הסעד, ארגוני נשים, ועכשיו הוועדה הממשלתית לחלוקת הלבטה לנצרכים. דבר זה הוא לא לטביעת רצוני. בזמן שהתחלנו לעבד את התקציב לטנה זו, לפני שלושה חודשים, אמר לנו שר הסעד סטר האוצר הודיע לו שאנחנו נקבל חסיכה גדולה מעוד שני טקורות: הראשון הוא "קר". אז דיברו על טיליון חבילות, אחר כך על מאות אלף. המטסלה האמרי-קאית מחלקת הטנה באמצעות "קר" חבילות מזון. אנחנו קיבלנו 12,500 חבילות, שחולקו על-ידי הלסכות. חלק חילקנו יטר למספחות ולא למוסדות. חלק ניתן לעיריית חיפה, תל-אביב וירושלים. היתר נשלח לפי כתובות. החכילות הכילו אורז, שמן, גבינה, חמאה ועוד. כאשר "קר" בא אלי בהצעה ודיבר על טיליון חבילות, אמרתי שאני אדבר עם הטר, הטר דיבר על זה במטסלה. אחר כך היה מסא ומתן בינינו ובין "קר". הוא הציע לנו לספק למוסדות חמאה וגבינה לחצי שנה. אבל גם בזה נתקלתי בהתנגדות. כאשר לגבינה - זו שאלה של כטרות. מסרד המטסר והתעטיה, האוצר התנגדו שאנחנו נקבל בטביל המוסדות. מדוע - יש להם חיסובים מטלהם. הפעלתי את מסרד החוץ, הוא היה בדעה אתנו, טקבלת 200 או 300 טון חמאה או גבינה לא משפיעה, אבל את מסרד האוצר לא שכנעתי,

ט.י.

והוחלט על כמות יותר קטנה אבל גם בכמות זו אנחנו יכולים לספק לכל מוסדות הילדים חמאה לחצי שנה.

בגדים אנחנו נקבל מהרסה, היות והיא קיבלה מסלוח של 300,000 - 400,000 לירות בגדים חדשים. הממשלה תשחרר את זה ותמסור 20% למוסדות הרסה, ו-80% לטעם. אנחנו יכולים להקל בכך על המוסדות. היתה לנו ישיבה, הדסה קיבלה זאת בהסתייגות מסויימת, אבל אחר כך חל מפנה, הממשלה מינתה ועדה שתחלק את זה. אני התנגדתי להרכב הוועדה. אמרתי: אני מבין שהאוצר צריך להיות מיוצג גם, איני מבין למה משרד העבודה צריך להשתתף. בינתיים היתה החלטת הממשלה בוועדת שרים כלכליים לגבי כל הארגונים, שכל ארגון המקבל מסלוח בגדים, יועבר המסלוח לממשלה, והוועדה בהרכב שהזכרתי תשב ותחלק את זה, ותזמין לכל ישיבה את אותו הארגון שעליו מדברים והוא יציג את החלוקה. זה יסוחרך גם מטכס. ההחלטה אושרת חלוקה חינם. הורן ופוזנר התפלאו, הם היו בטוחים שזה על חשבון הממשלה. אושר האוצר: אני אשלם את ההוצאות, אבל אתם תתנו חינם. מתעוררת בעיה נוספת: אנחנו למסל מקבלים מסלוחים מאמריקה. היה לנו דין ודברים עם האוצר. ה"בילטנל קאונסיל" סולח לנו, האוצר דורש מאתנו לקבל בעד כל זה תשלום, אם יש לנו הוצאות שנקבל תשלום. הסוכנות ביקשה בסביל המקרים שלה, לעולים החדשים. איסרנו 5,000 דברים מהרכוש של הדסה. אחר כך באה דרישה ממשרד הבריאות, הוא דורש גם בסביל חולי סחפת. לאלה המקרים הסוציאליים היוצאים מבתי-חולים צריכים לתת הלבטה.

ז. נצר:

מתוך כל הסקירה שטמענו יש לי הרושם שלא משרד הסעד הוא היוזם את הפעולות, אלא מישהו אומר לו תעשה כך. מצב הבגדים למסל - אין פעולה שאפשר לעשות אותה כל כך בהצלחה כמו אוסף הלבטה לנזקקים. בזמן הסטפונות למסל אספו הלבטה שתספיק לכל הסווקים בתל-אביב ויפו. בזמן הסטפון בתל-אביב הוציאו אנשים באמצע הלילה מבתיים, ולא נמצא שום מחסן, המחסן העירוני היה ריק. אני אושרת שבכל מוסד ציבורי צריך להיות משהו למקרה הצורך. איך היטגנו סמיכות? חיפסתי את מנהל המחסן של הסוכנות, הוא גר בהרצליה, ועל אחריותו הוא נתן מהסוכנות. כל ענין כזה תובע הסדר. משרד הסעד חייב להיות היוזם והתובע בשטח זה.

הדוגמה השניה היא מוסדות ילדים פתוחים. ענין זה נמשך שבועות וחודשים. אנחנו לא מרגישים שיש תכנון ויד מכוונת. לא משרד האוצר או מישהו אחר צריך להגיד זאת, משרד הסעד צריך להגיד מה נחוץ לו ומה לא נחוץ. הרגשה זאת אינה קיימת. ישנה בדיוק הרגשה הפוכה. זו ההתרשמות שלי ולא קיבלתי על זה איזו שהיא הכחשה או הכרה שחשבתי לא נכון.

י. כפריה:

לא קיבלתי תשובה לשאלתי בקשר ללבוס אחד.

מר בר-סלע:

סידור כזה יעלה לנו בסכומים אסטרונומיים.

י. כפריה:

איני מדברת על כל ילדי העולים, רק לילדי בתי-הספר. העריכו זאת ב-15,000 לירות.

מר בר-סלע:

זה רחוק מאד מהסכום הזה. אילו זו היתה סאלע של 15,000 לירות אפשר היה לפתור זאת בקלות.

ד. נצר:

אנחנו צריכים לסיים את הישיבה, ואני מציעה שבישיבה הבאה יגמור מר בר-סלע את הסקירה, ואז נעבור לתקציב משרד הבריאות.